ADHD og Autisme i et arbejdsmarkedsperspektiv

Jakob Kjellberg, VIVE
Jobcamp

Registerforskning – ADHD som case.

Kendt at fx ADHD har meget store konsekvenser for arbejdsmarkedsdeltagelse, karakterer osv.

Også når der kontrolleres for forældres uddannelse mv.

European Neuropsychopharmacology
Volume 37, August 2020, Pages 29-38

Welfare consequences for people diagnosed with attention deficit hyperactivity disorder (ADHD): A matched nationwide study in Denmark

Poul Jennum [a], Lene Halling Hastrup [b], Rikke Ibsen [c], Jakob Kjellberg [d], Erik Simonsen [b e]

J Psychiatr Res. 2025 Feb:182:212-220. doi: 10.1016/j.jpsychires.2025.01.016. Epub 2025 Jan 8.

Long-term effects of attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) on social functioning and health care outcomes

Poul Jennum [1], Anne Virring Sørensen [2], Lone Baandrup [3], Michael Ibsen [4], Rikke Ibsen [5], Jakob Kjellberg [6]

Affiliations + expand

PMID: 39818109 DOI: 10.1016/j.jpsychires.2025.01.016

Arbejdsindkomsten fylder i den økonomiske forskel

J Psychiatr Res. 2025 Feb:182:212-220. doi: 10.1016/j.jpsychires.2025.01.016. Epub 2025 Jan 8.

Long-term effects of attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) on social functioning and health care outcomes

Poul Jennum [1], Anne Virring Sørensen [2], Lone Baandrup [3], Michael Ibsen [4], Rikke Ibsen [5], Jakob Kjellberg [6]

Affiliations + expand

PMID: 39818109 DOI: 10.1016/j.jpsychires.2025.01.016

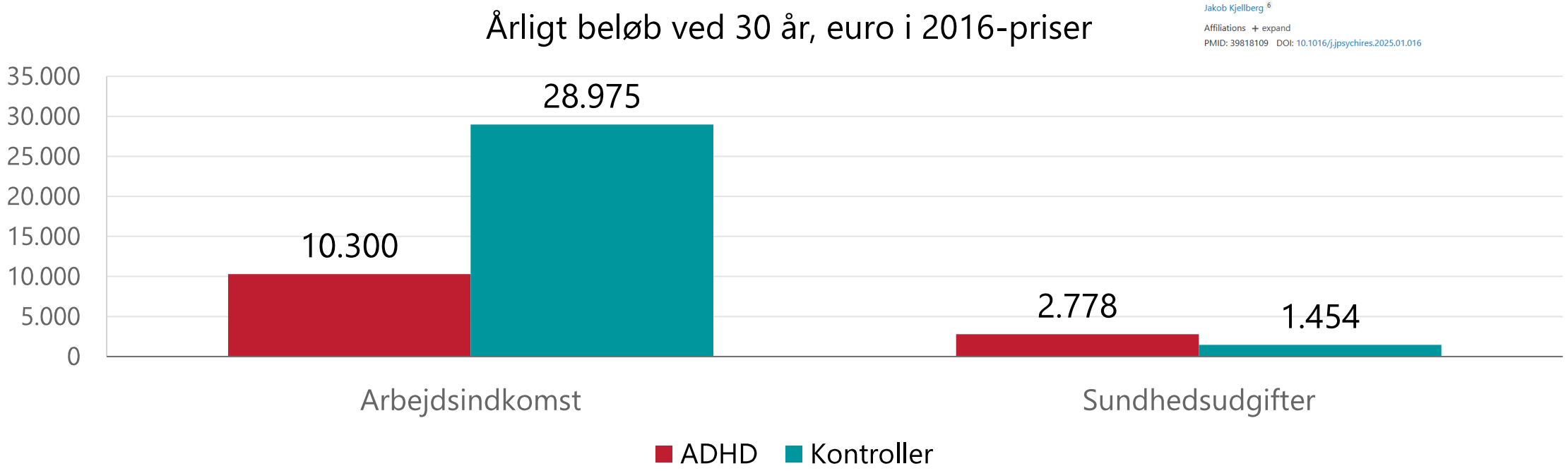

Forskellen i arbejdsindkomst er langt større end forskellen i sundhedsudgifter.

Kilde: Jennum et al. (2025), tabel 3. doi:10.1016/j.jpsychires.2025.01.016. Undergruppe med kortere forældreuddannelse.

Hvordan laves den slags studier

J Psychiatr Res. 2025 Feb:182:212-220. doi: 10.1016/j.jpsychires.2025.01.016. Epub 2025 Jan 8.

Long-term effects of attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) on social functioning and health care outcomes

Poul Jennum [1], Anne Virring Sørensen [2], Lone Baandrup [3], Michael Ibsen [4], Rikke Ibsen [5], Jakob Kjellberg [6]

Affiliations + expand

PMID: 39818109 DOI: 10.1016/j.jpsychires.2025.01.016

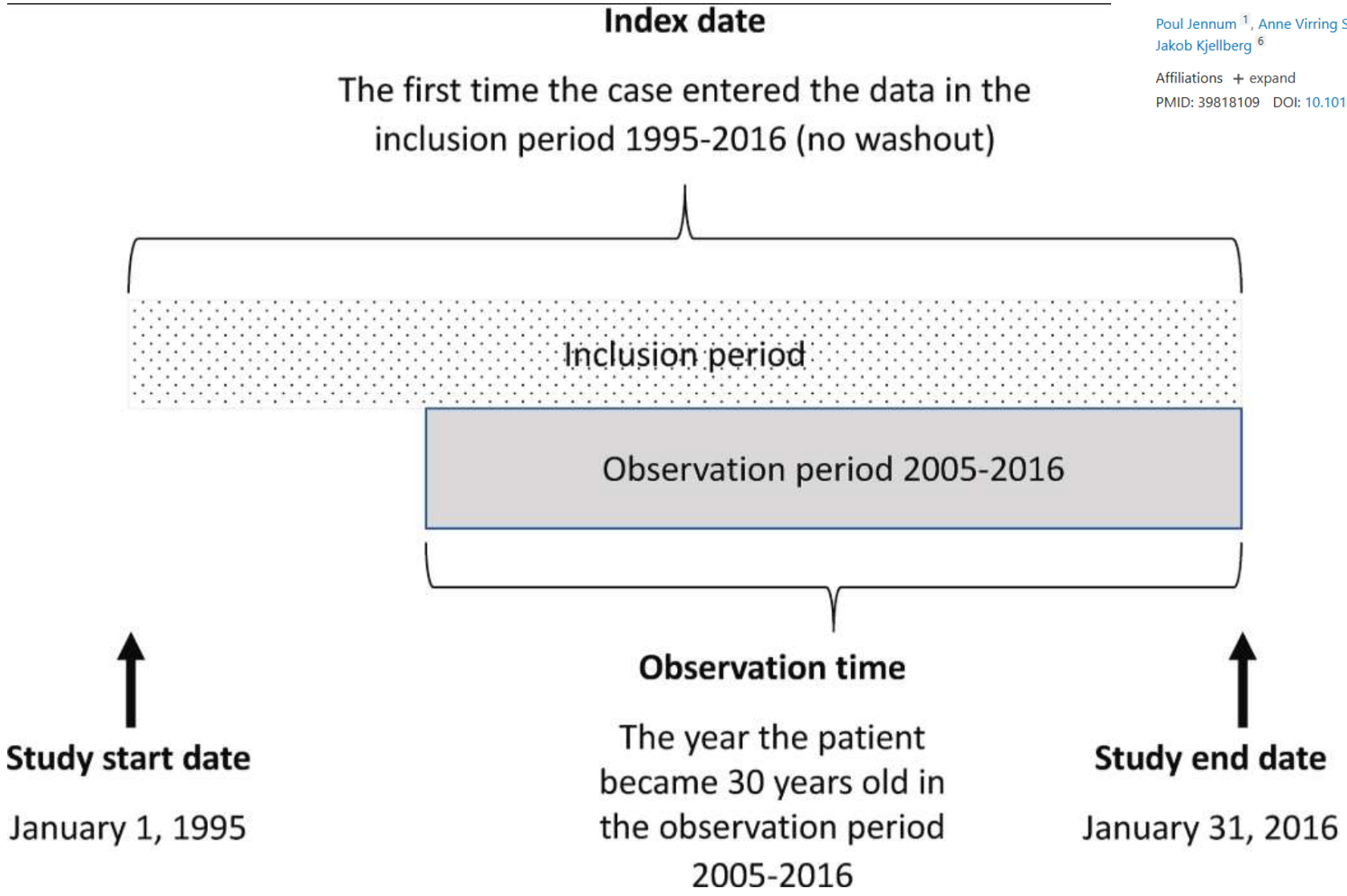

Hvem finder vi
– eller hvad er problemet med analysen…

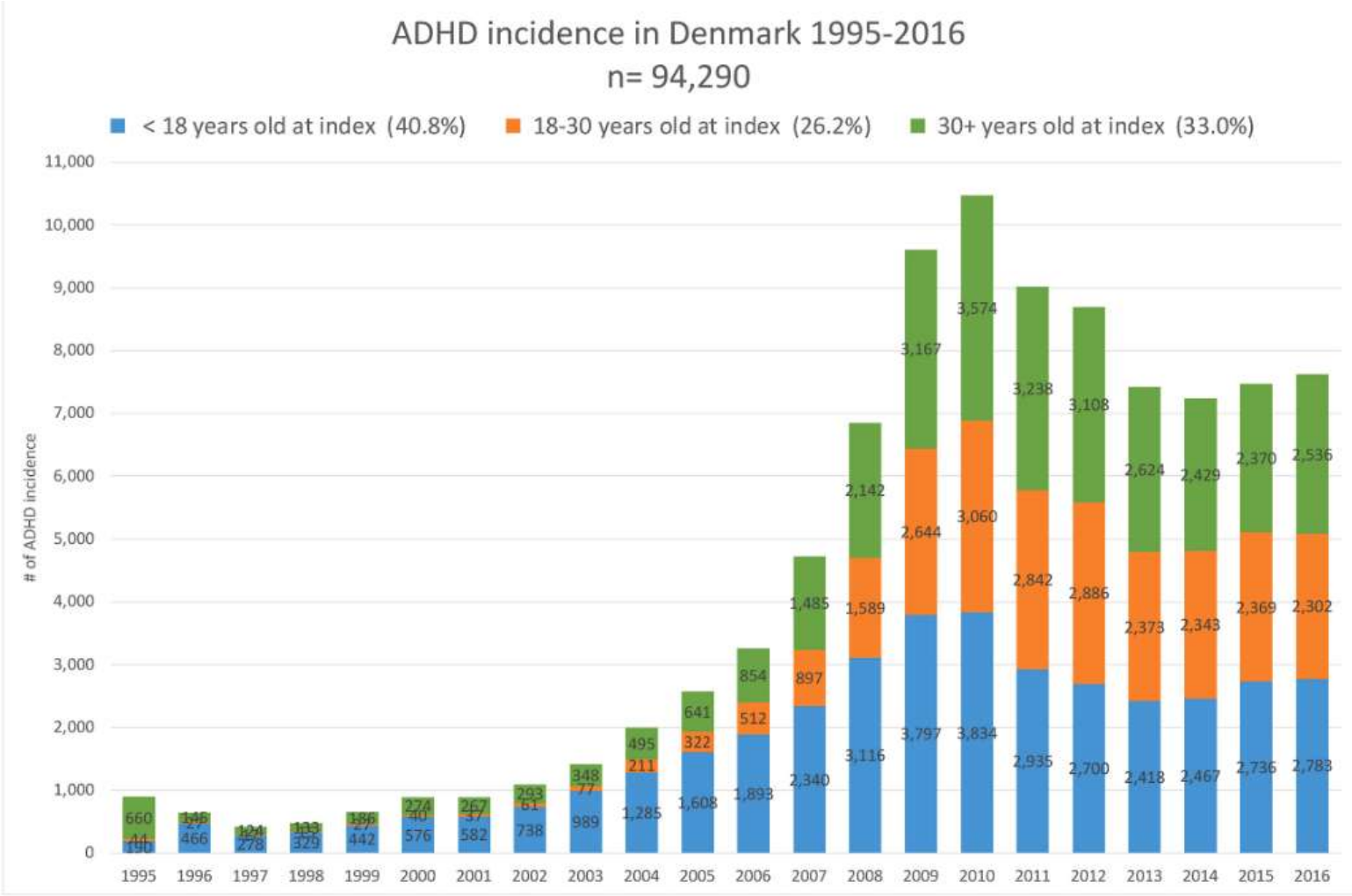

Kan historiske registeranalyser bruges til noget?

Data frem til 2022 – fra 2022-2024 er antallet af danske der indløser recepter til ADHD medicin steget med 50%
Fra 0,1% af befolkningen i 2000 til 3% i 2022

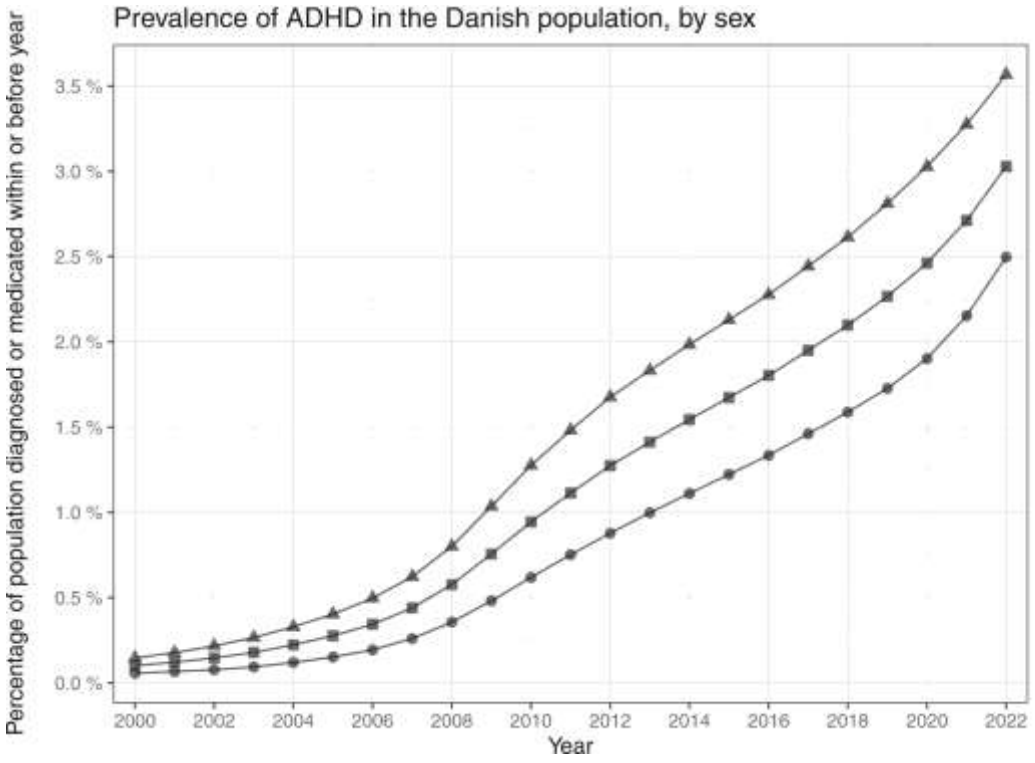

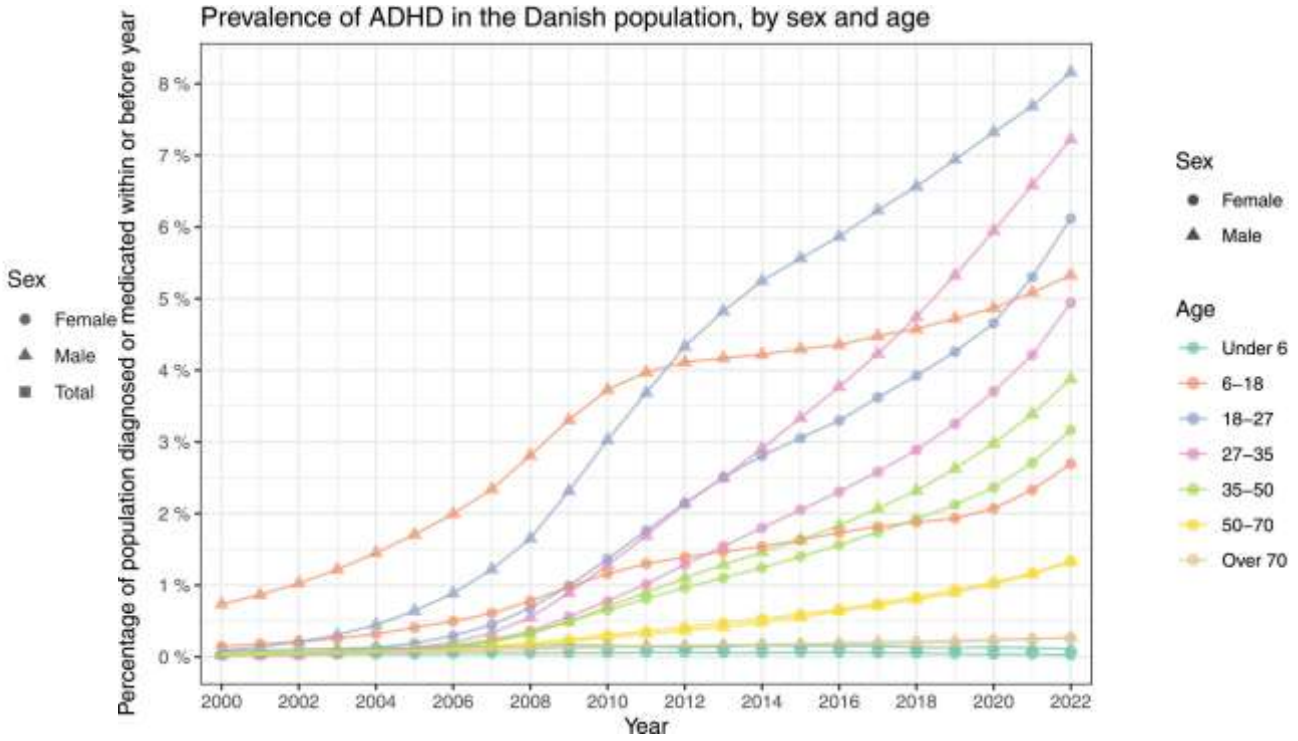

Grøntved S, Hald K, Mohr-Jensen C et al. Prevalence and incidence of attention deficit/hyperactivity disorder in Denmark: a national register-based open cohort study. Acta Psychiatr Scand. 2025 Mar 27. Online ahead of print. https://doi.org/10.1111/acps.13804

VIVE

Hvad kan man måske bruge analysen til
Effekt på arbejdsmarked af medicin – men hvem bruger?

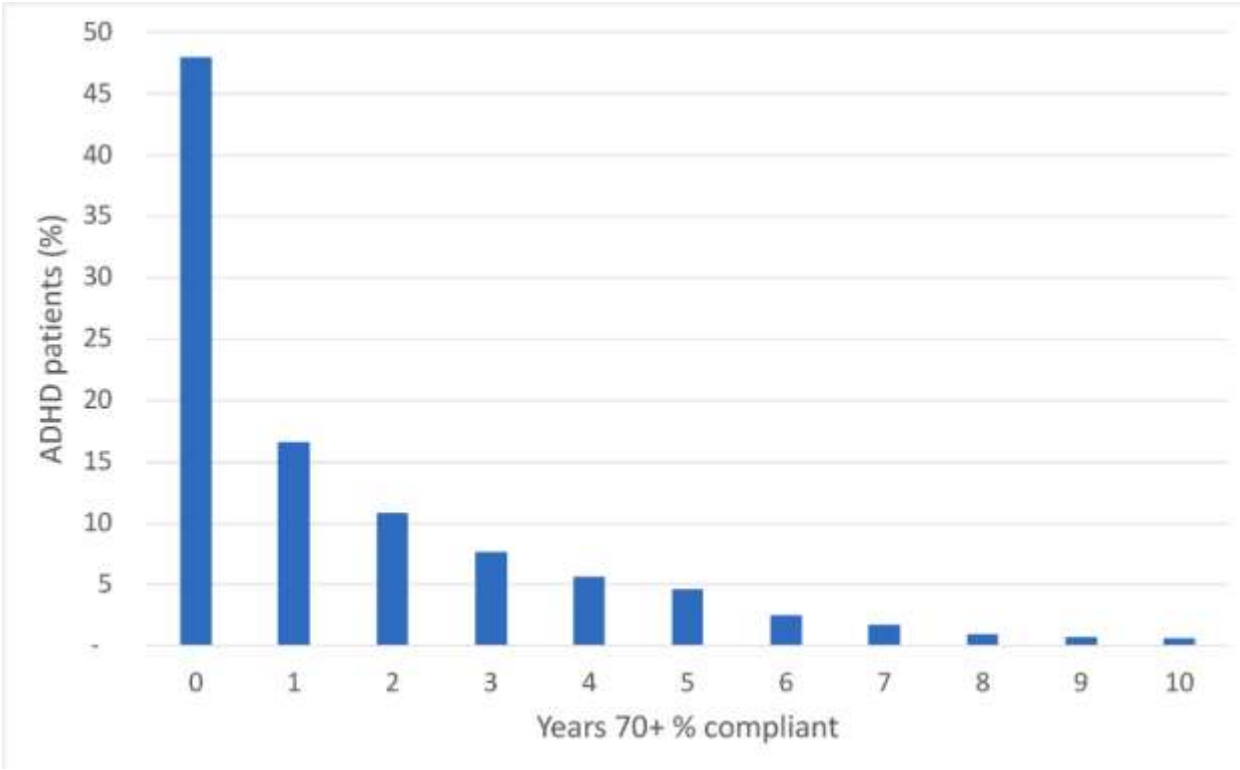

Completed education (vocational or college) at age 30 vs. only primary or secondary			
	OR (95% CI)		P
Treatment (years with ≥70% compliance, aged 21–30)	1.00	(0.97; 1.03)	0.9448
Time since ADHD index (years)	0.96	(0.95; 0.98)	<0.0001
Psychiatric comorbidity*			
No psychiatric comorbidity	Ref		
Mild psychiatric comorbidity	0.69	(0.60; 0.80)	<0.0001
Moderate psychiatric comorbidity	0.64	(0.49; 0.83)	0.0010
Severe psychiatric comorbidity	0.49	(0.38; 0.62)	<0.0001
Alcohol or drug abuse**			
No abuse	Ref		
Abuse	0.74	(0.61; 0.90)	0.0019
Parents education			
Primary or secondary	Ref		
Vocational or college	2.08	(1.78; 2.43)	<0.0001
Unknown	1.57	(1.11; 2.21)	0.0100

J Psychiatr Res. 2025 Feb:182:212-220. doi: 10.1016/j.jpsychires.2025.01.016. Epub 2025 Jan 8.

Long-term effects of attention deficit hyperactivity disorder (ADHD) on social functioning and health care outcomes

Poul Jennum [1], Anne Virring Sørensen [2], Lone Baandrup [3], Michael Ibsen [4], Rikke Ibsen [5], Jakob Kjellberg [6]

Affiliations + expand

PMID: 39818109 DOI: 10.1016/j.jpsychires.2025.01.016

VIVE

Medicin giver ikke et entydigt beskæftigelsessvar

Svensk ledighedsstudie	Medicin var forbundet med 10 % lavere relativ risiko for langtidsledighed. Sammenhængen ej signifikant for mænd.
DK	Medicinadhærens viste ingen positiv sammenhæng med uddannelse ved 30 år. Beskæftigelse var præget af andre psykiske lidelser.
Reel ikke meget på hylderne i sundhedsvæsenet	Mulig gavn for nogle, men usikker og varierende effekt på arbejdsmarkedstilknytning – og meget lille compliance

Kilder: JAMA Network Open (2022), PMID:35476068; Taipale et al. (2024), doi:10.1001/jamanetworkopen.2024.2859; Jennum et al. (2025).

ADHD står ofte sjældent alene

Mere end ADHD	I den historiske kohorte havde 72,5 % også anden registreret psykisk sygdom i alderen 21–30 år.
Stor forskel til kontroller	Blandt kontrollerne var andelen 19,9 %.
Jobperspektiv	En indsats organiseret alene omkring ADHD overser væsentlige dele af borgerens situation.

Kilde: Jennum et al. (2025), tabel 4 og analyser ved 30 år. doi:10.1016/j.jpsychires.2025.01.016.

ADHD diagnose er et drivanker for analyser…

Faktor 10 i diagnose mellem klinikker der diagnosticerer i Norge

87% der er diagnosticeret som unge voksne i Brasilien have ikke diagnosen eller symptomerne, da de blev undersøgt som 11-årige

Alt efter studie – så opfylder mellem 15-91% af børn der er diagnosticeret som barn kriterierne som voksne

- metaanalyser finder ca. 50 %

› Eur Child Adolesc Psychiatry. 2023 Sep;32(9):1795-1803. doi: 10.1007/s00787-022-01996-7. Epub 2022 May 18.

Geographical variation in ADHD: do diagnoses reflect symptom levels?

Tarjei Widding-Havneraas [1 2], Simen Markussen [3], Felix Elwert [4], Ingvild Lyhmann [5 6], Ingvar Bjelland [5 7], Anne Halmøy [5 7], Ashmita Chaulagain [5 6], Eivind Ystrom [8 9], Arnstein Mykletun [6 10 11 12], Henrik Daae Zachrisson [13]

Affiliations + expand

PMID: 35585272 PMCID: PMC10460326 DOI: 10.1007/s00787-022-01996-7

Home | JAMA Psychiatry | Vol. 73, No. 7

Original Investigation

Attention-Deficit/Hyperactivity Disorder Trajectories From Childhood to Young Adulthood

Evidence From a Birth Cohort Supporting a Late-Onset Syndrome

Arthur Caye[1]; Thiago Botter-Maio Rocha, MD, MSc[1]; Luciana Anselmi, PhD[2]; et al

Samme historie for Autisme Spektrum Forstyrrelse…

Tidligt og sent diagnosticerede har forskellige gennemsnitlige udviklingsforløb og genetiske profiler

Zhang et al. (2025). Nature 646:1146–1155. doi:10.1038/s41586-025-09542-6.

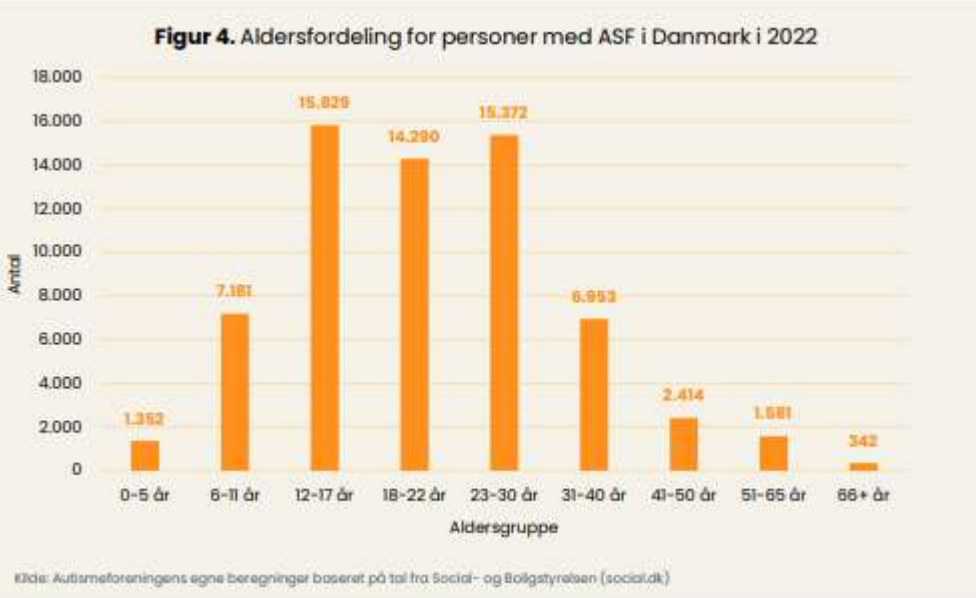

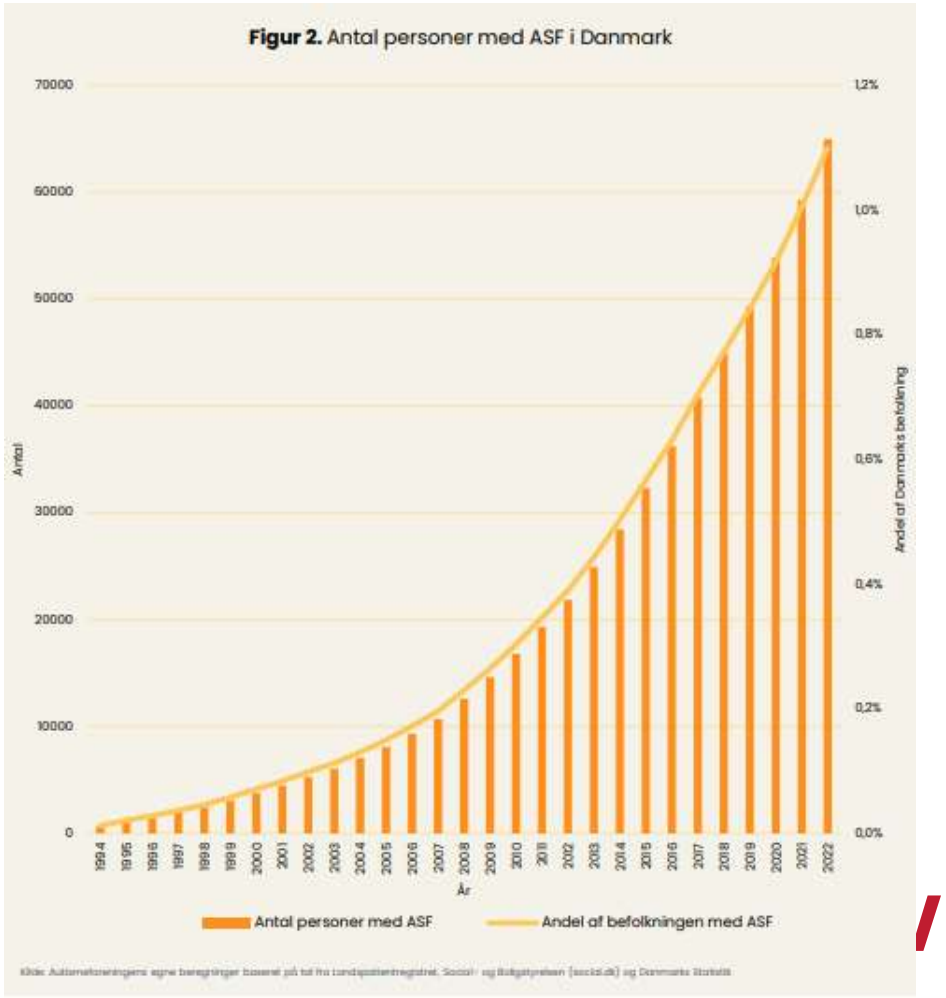

Hvorfor flere diagnoser?

Bedre opsporing & ændrede kriterierne	Flere får genkendt vanskeligheder, som tidligere forblev udiagnostiseret.
Bredere afgrænsning	Ny dansk genetik støtter, at diagnoserne over tid omfatter en bredere gruppe.
Krav og rammer	Omgivelserne påvirker, hvornår en disposition bliver et problem i hverdagen.
Øgende bevillinger	En vækst på udbudssiden vil forventeligt øge antallet af kontakter

Kilder: LaBianca et al. (2026), doi:10.1001/jamapsychiatry.2026.1450; Tegtmejer et al. (2024), VIVE.

Svenske data - mange fastholder tilknytningen efter en diagnose

Unge voksne, som allerede var i arbejde ved diagnosen

60 %

Stærk eller relativt stærk tilknytning

20 %

Overgang mod svag tilknytning

20 %

Mellemposition med ledighed og sygefravær

Kilde: Helgesson et al. (2023). SSM Population Health 23:101444. doi:10.1016/j.ssmph.2023.101444.

VIVE

Hjælper eller skader selve diagnosen?

Mulig gavn	Adgang til relevant behandling og bedre forståelse af konkrete vanskeligheder.
Mulige ulemper	Stigma eller lavere forventninger kan påvirke mulighederne. Retningen er uklar…
Pas på	Bliver tilbudsviften afhængig af diagnose – så skal man nok få fat i en sådan…..

Jakob Kjellberg, VIVE